

Účetnictví a audit komplexních transakcí

Cíl a obsah zkoušky

Obsahem zkoušky je ověření znalostí v oblasti účetnictví a auditu spojování podniků (kapitálové a majetkové akvizice, přeměny obchodních společností), vzniku obchodní společnosti, zániku obchodní společnosti a změny společníků za doby existence společnosti, a to jak z pohledu společníků, tak společnosti. Dále se v této souvislosti ověřují znalosti uchazečů v oblasti úsudků v účetnictví (jak jejich utváření, tak jejich audit) se zaměřením na účetní odhady a volbu účetních metod. Součástí obsahu zkoušky je oblast stanovení, účtování, vykazování a auditu reálných hodnot jak při podnikových kombinacích, tak v případě dluhových i kapitálových finančních nástrojů a derivátů včetně problematiky zajišťovacího účetnictví a specifík využití práce experta v rámci auditu. Součástí obsahu je také stanovení odložené daně. Uchazeč musí prokázat znalosti v oblasti ověřování věcné správnosti zobrazení transakcí v účetnictví (tj. porozumění principu přednosti obsahu před formou) a vykázaní jejich důsledků v ověřovaných účetních závěrkách s posouzením, zda účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz. Uchazeč by měl být schopen posoudit, zda účetnictví je v souladu s uznávanou interpretací národních i mezinárodních účetních předpisů.

Vymezení témat

- 1. Podstata procesů spojování závodů** (viz základní cíle a právní formy). Obecné účetní metody pro operace spojování ekonomických jednotek metoda koupě, (Purchase Method), metoda akvizice, (Acquisition Method), metoda sdílení podílů, (Pooling of Interests Method), metoda nové jednotky (New entity Method, nebo New Starts Method), popř. další v souvislosti operací mezi propojenými osobami.
- 2. Vznik obchodní korporace** peněžitými i nepeněžitým vklady, včetně vkladu závodu nebo jeho části (směna nebo jen reorganizace obchodního jmění) atd.
- 3. Změny a vypořádání společníků za doby existence obchodní korporace** (převod obchodního podílu nebo přechod obchodního podílu, vypořádací podíl, výkupy podílů, významné výkupy akcií z různých důvodů, včetně nuceného výkupu akcií. Změny společníků také při přeměnách obchodních korporací.
- 4. Prodej a koupě závodu nebo jeho části.**
- 5. Vklad závodu nebo jeho části** do existující obchodní korporace.
- 6. Přeměny obchodních korporací** – fúze sloučením nebo splynutím, rozdělení rozštěpením nebo odštěpením se vznikem nových nástupnických korporací, převod jmění na společníka a změna právní formy obchodní korporace. Přeměny vnitrostátní a přeshraniční. Právní, účetní a daňové dopady včetně dopadů z pohledu odložené daně.
- 7. Zánik obchodní korporace** ve formě likvidace korporace bez právního nástupce (průběh procesu likvidace, sestavování účetních závěrek v průběhu likvidace, porušení going concern, specifika účetnictví likvidované společnosti, oceňování likvidovaného majetku, podíl na likvidačním zůstatku (peněžní vs nepeněžní forma), zdaňování podílů na likvidačním zůstatku); insolvenční řízení ve formě konkurzu či reorganizace (definice úpadku, průběh insolvenčního řízení, sestavování účetních závěrek v průběhu konkurzu a reorganizace, aplikace going concern, výkaz stavu likvidity, výhled vývoje likvidity, věřitelské nároky, nakládání s rizikovými pohledávkami). Audit v rámci likvidace a insolvence.
- 8. Auditní specifika přeměn obchodních korporací** – audit zahajovací rozvahy, ověření goodwillu, ověření vkladu, ověření prodeje a koupě závodu nebo jeho části, rizika spojená s auditem přeměny, modifikace či upozornění v auditorské zprávě

9. **Úsudky v účetnictví** – jejich účtování a audit, změna účetních metod a změna účetních odhadů, události po datu účetní závěrky, odhady pro účtování rezerv a dohadných položek, opravy chyb, posouzení going concern, audit výše uvedených položek včetně události do vydání zprávy auditora a přístup k auditu dle ISA 540 rev.
10. **Reálné hodnoty** – jejich použití v účetnictví (kdy, dle jakých pravidel), navázání na účtování a vykazování dluhových a kapitálových finančních nástrojů a derivátů, použití zajišťovacího účetnictví (jaké jsou podmínky), využití práce experta nebo specialisty pro auditora (ověření reálných hodnot).
11. **Princip odložené daně a její ověření** – jak se stanoví a kdy se o ní účtuje, ověření její výše při auditu.
12. **Přednost obsahu před formou** – porozumění tomuto principu na příkladech a navázání na věrný a poctivý obraz v účetnictví, např. různá smluvní ujednání pro vykazování výnosů či jejich časového rozlišení, podmíněná smluvní ujednání, rizika s tím spojená při auditu.

Literatura

a) Knižní publikace

Povinná

- [1] VOMÁČKOVÁ, Hana. Účetnictví akvizicí, fúzí a jiných vlastnických transakcí: (vyšší účetnictví). 4. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Polygon, 2009. ISBN 978-80-7273-157-2.
- [2] SKÁLOVÁ, Jana. Účetní a daňové souvislosti přeměn obchodních společností. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-570-5.
- [3] DVOŘÁK, Tomáš. Přeměny obchodních korporací. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Vědecká monografie. ISBN 978-80-7478-803-1.

Doporučená

- [4] ZELENKA, Vladimír. Goodwill: principy vykazování v podniku. Praha: Ekopress, 2006. ISBN 80-86929-22-1.
- [5] MAŘÍK, Miloš. Metody oceňování podniku: proces ocenění, základní metody a postupy. Čtvrté upravené a rozšířené vydání. Praha: Ekopress, 2018. ISBN 978-80-87865-38-5.
- [6] MAŘÍK, Miloš. Metody oceňování podniku pro pokročilé: hlubší pohled na vybrané problémy. Druhé, upravené vydání. Praha: Ekopress, 2018. ISBN 978-80-87865-42-2.

b) Právní předpisy

Obecná znalost – především zaměřeno na oblasti vztahující se k přeměnám a likvidacím obchodních společností a jejich auditu

- [1] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [2] Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů.
- [3] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
- [4] Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.
- [5] Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Podrobná znalost

- [6] Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev (obchodních korporací), ve znění pozdějších předpisů.
- [7] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- [8] Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech, ve znění pozdějších předpisů.
- [9] Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v podvojném účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- [10] Vyhláška č. 501/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, pro účetní jednotky, které jsou bankami a jinými finančními institucemi, ve znění pozdějších předpisů; (oblast vztahující se k derivátům, navázání na IAS 32, IFRS 7 a IFRS 9).
- [11] Finanční zpravodaj 01/2003 - České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- [12] Interpretace Národní účetní rady.

c) Standardy a podobné normy

- [1] Obecná znalost mezinárodních účetních standardů v platném znění přijatém EU.
- [2] Mezinárodní auditorské standardy v platném znění přijatém KAČR s důrazem na účetní odhady, práci experta a přeměny včetně auditu zahajovací rozvahy.
- [3] Mezinárodní etický kodex pro auditory a účetní odborníky (včetně Mezinárodních standardů nezávislosti) IESBA v platném znění.

Pomůcky u zkoušky

- Kalkulačka (u elektronické zkoušky je k dispozici na PC).
- Psací potřeby, zvýrazňovače (pro případ tištěného zadání zkoušky).
- Právní předpisy výše uvedené v tištěné formě bez poznámek. Text předpisů může být strukturován podtrháváním a zvýrazňováním jednotlivých částí textu.

Průběh a podmínky zkoušky

- Maximální doba trvání zkoušky: 4 hodiny
- Forma zkoušky: na PC
- Příklady: 3-5 komplexních příkladů (otestování hlavních částí z výše uvedených témat).

Celkové hodnocení zkoušky

- Celkové maximální bodové hodnocení dílčí části auditorské zkoušky: 100 bodů
- Počet bodů, které lze maximálně získat za každý příklad či jeho dílčí úkol, je uveden vždy přímo v zadání zkoušky.
- Minimální počet bodů pro úspěšné vykonání dílčí části auditorské zkoušky: 60 bodů.